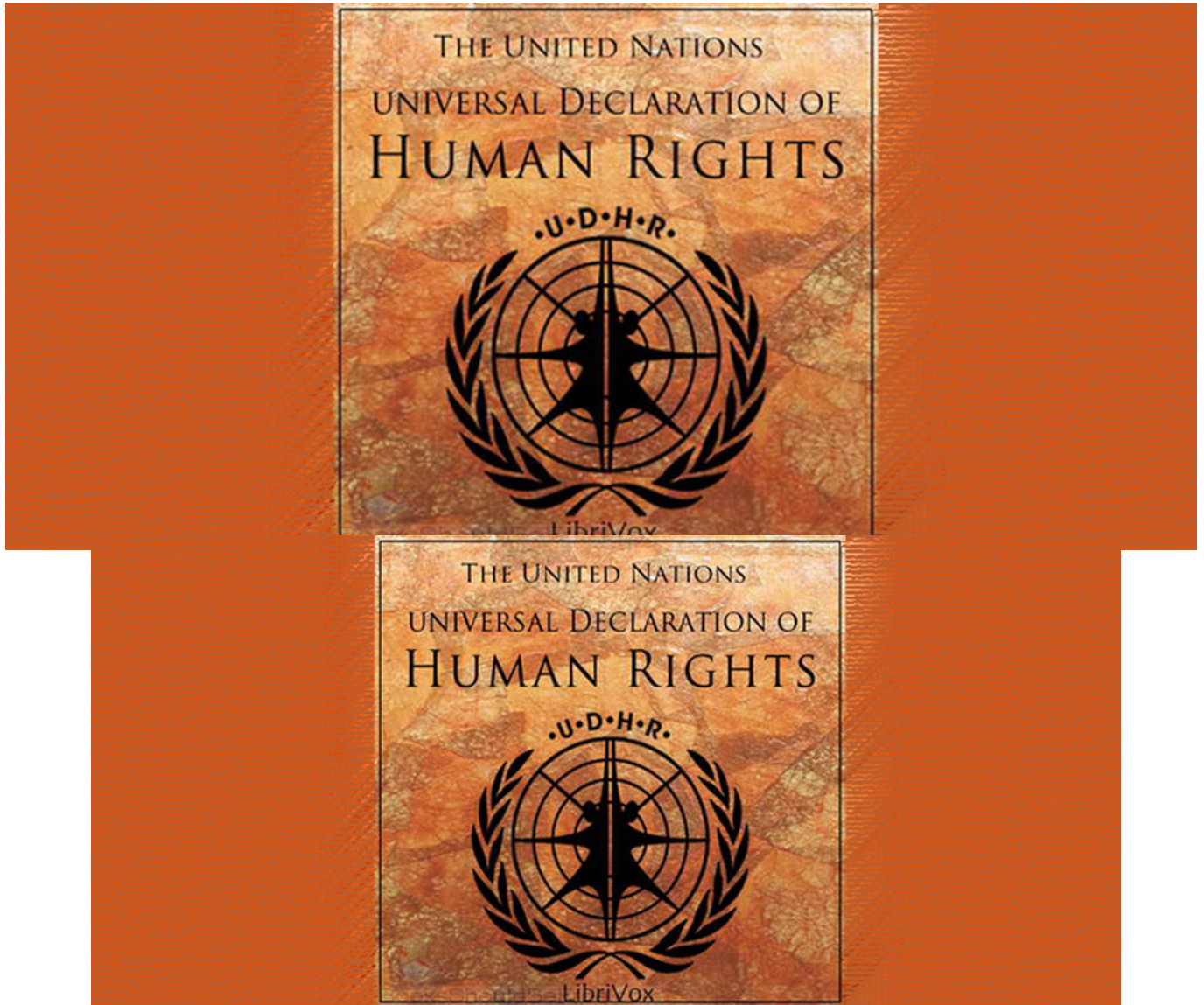

1 Ιουλίου 2014

Το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Επιστήμες / Νομική - Κοινωνία

Παναγιώτης Πολυχρονόπουλος, Θεολόγος

Σε διεθνές επίπεδο διακρίνουμε δύο είδη δικαίου, που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Πρόκειται για το «Διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» ή «Δίκαιο προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου» και το «Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο» ή «Δίκαιο του Πολέμου» [\[1\]](#). Το πρώτο εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση, ενώ το δεύτερο αφορά τη διάρκεια ενόπλων συρράξεων.

Συνεχίζουμε τη δημοσίευση με τη μορφή σειράς άρθρων της εργασίας
“ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ: ΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΑΜΟΙΒΑΙΑ
ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΟΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ

Το Δίκαιο του Πολέμου, το οποίο θεμελιώνεται στις διεθνείς συμβάσεις και στο εθιμικό διεθνές δίκαιο, έχει σκοπό να προστατεύσει τους αμάχους, τα πρόσωπα, δηλαδή, τα οποία δεν εμπλέκονται άμεσα στις εχθροπραξίες, καθώς και εκείνους οι οποίοι λόγω τραυματισμού ή άλλων αιτίων κατέστησαν άμαχοι. Επιπλέον αποβλέπει στον περιορισμό των μέσων και των μεθόδων διεξαγωγής του πολέμου, ισχύει δε για κάθε ένοπλη σύγκρουση, είτε είναι διεθνής και αφορά διακρατικές συγκρούσεις, είτε πρόκειται για εμφύλια σύρραξη καθώς και για την περίπτωση στρατιωτικής κατοχής μιας περιοχής συνεπεία των ανωτέρω πολεμικών ενεργειών. Ορισμένες σοβαρές παραβιάσεις του Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου ορίζονται ως εγκλήματα πολέμου. Στις περιπτώσεις αυτές κατά τις οποίες τα άτομα φέρουν προσωπική ευθύνη, τα κράτη οφείλουν να εξασφαλίζουν την προσαγωγή των εικαζομένων υπευθύνων ενώπιον της δικαιοσύνης, εθνικής ή διεθνούς δικαιοδοσίας (Διεθνές ποινικό δικαστήριο). [2]

Τα σημαντικότερα κείμενα επί των οποίων στηρίζεται σήμερα το **Δίκαιο προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου αλλά και το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο**, οι πλέον καινοτόμοι κλάδοι του διεθνούς δικαίου[3], είναι τα εξής: **α) Η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου** από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών (1948). Αν και αποτελεί δήλωση αρχών και ως διακήρυξη δεν είναι από μόνη της δεσμευτική ως προς την εφαρμογή της στα κράτη – μέλη του Ο.Η.Ε., αποτελεί το κείμενο με την μεγαλύτερη επιρροή σε όλο τον κόσμο η δε «δεσμευτικότητά» της έγκειται στο ότι έχει ενταχθεί στα Συντάγματα πολλών κρατών. **β) Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (Ρώμη, 1950)[4]**. Αποτελεί το σημαντικότερο νομικό κείμενο, που έχει συναφθεί στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης[5].

γ) Η Διεθνής Σύμβαση για την Κατάργηση κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων. Το σημαντικότερο αυτό κείμενο με σαφέστατη την καταδίκη του apartheid υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε. το 1965.[6]

δ) Η Τελική Πράξη του Ελσίνκι (1975), που υιοθετήθηκε από τη **Διάσκεψη για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (Δ.Α.Σ.Ε.)** – τον μετέπειτα (1995) Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ[7]) – στην οποία συμμετείχαν όλα τα ευρωπαϊκά κράτη, οι Ηνωμένες Πολιτείες και ο Καναδάς.

ε) Η Σύμβαση Δικαιωμάτων του Παιδιού ψηφίστηκε από τον Ο.Η.Ε. το 1989[8]. Στα 54 άρθρα της περιλαμβάνονται δικαιώματα για την επιβίωση, την ανάπτυξη,

την προστασία των παιδιών από κάθε μορφή εκμετάλλευσης, τη συμμετοχή τους στην εκπαίδευση κ.ά. Πλήθος ακόμη διεθνών συμβάσεων, όπως οι σχετικές με την ισότητα στην απασχόληση, την κατάργηση των διακρίσεων στην εκπαίδευση σε βάρος των παιδιών, των γυναικών, των εθνοτικών και λοιπών μειονοτήτων, των προσφύγων, των αλλοδαπών κτλ. συμπληρώνουν το διεθνές θεσμικό πλαίσιο προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

[1] Είναι επίσης γνωστό ως «Δίκαιο των ενόπλων συγκρούσεων». Βλ. http://europa.eu/legislation_summaries/humanitarian_aid.133605_el.htm (ανάκτηση 10/2/2013)

[2] Ό.π.

[3] Καλλιόπη Παπακωνσταντίνου, Λεωνίδα Κατσίρας, Πολιτική και Δίκαιο Β΄ Γενικού Λυκείου, εκδ. ΟΕΔΒ Αθήνα 2011, σ.132

[4] Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, υπό την αιγίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Θεμελίωσε ένα πρωτότυπο σύστημα διεθνούς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με το οποίο παρείχε στα άτομα το πλεονέκτημα του δικαστικού ελέγχου όσον αφορά το σεβασμό των δικαιωμάτων τους. Βλ. http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/eu_human_rights_convention_el.htm (ανάκτηση 2/4/2013)

[5] Το Συμβούλιο της Ευρώπης (Γαλλ. *Conseil de l' Europe*) είναι διεθνής οργανισμός στον οποίο συμμετέχουν 47 κράτη της Ευρώπης και της ανατολικής περιφέρειάς της. Συμμετέχουν επίσης 5 κράτη ως παρατηρητές του Συμβουλίου και 3 ως παρατηρητές της συνέλευσής του. Ιδρύθηκε στις 5 Μαΐου του 1949. Είναι ο παλαιότερος οργανισμός ο οποίος έχει ως σκοπό την ευρωπαϊκή ενοποίηση με ιδιαίτερη έμφαση στα νομικά πρότυπα και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη δημοκρατική ανάπτυξη και τη ρύθμιση των νομοθεσιών καθώς και την πολιτισμική συνεργασία στην Ευρώπη. Πηγές: http://archive.minedu.gov.gr/el_ec_page655.htm, <http://hub.coe.int/>, <http://el.wikipedia.org/wiki/> (ανάκτηση 20/3/2013)

[6] Το πλήρες κείμενο στη: <http://www.refworld.org/cgi-bin/teaxis/vtx/rwmain/openssl.pdf?reldoc=y&docid=4c2aff2b2> (ανάκτηση 6/4/2013)

[7] Ο ΟΑΣΕ, είναι ένας Οργανισμός 57 χωρών που καλύπτει τη γεωγραφική περιοχή από το Βανκούβερ έως το Βλαδιβοστόκ και έχει έδρα τη Βιέννη. Εμπνέεται πάντα από τις Αρχές της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι και αποτελεί ένα forum πολιτικού διαλόγου σε θέματα που άπτονται τριών διαστάσεων της διεθνούς ασφάλειας: I. της πολιτικο-στρατιωτικής, II. της οικονομικής-περιβαλλοντικής και III. της ανθρώπινης διάστασης. Πηγή:

<http://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/i-ellada-stous-diethneis-organismous/oase.html> (ανάκτηση 2/2/2013)

[8] Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού υιοθετήθηκε ομόφωνα από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 20 Νοεμβρίου του 1989. Έως σήμερα έχει επικυρωθεί από 193 χώρες. Πηγή: <http://www.unicef.gr/reports/symb.php> (ανάκτηση 7/3/2013)

<http://bit.ly/1vkgX5a>